

OMFATTANDE LOBBYVERKSAMHET HAR BEDRIVITS AV REPRESENTANTER FÖR SVENSK OCH EUROPEISK GRUVINDUSTRI MOT EU-KOMMISSIONEN VID SKAPANDET AV NYTT LAGFÖRSLAG OM FÖRSÖRJNING AV RÅVAROR INOM EU- EU CRITICAL RAW MATERIALS ACT

”Ifall gruvverksamhet verkligen var miljövänlig/grön, skulle miljöskyddslagarna inte vara något problem för gruvindustrin”, fastslår Europas största, miljöorganisation European Environmental Bureau i Bryssel.

Jordens Vänner Europa har nyligen genomfört en undersökning av den europeiska gruvindustrins lobbyverksamhet inom EU och industrins påverkan vid skapandet av ett nytt lagförslag för råvaruförsörjning inom EU – EU Critical Raw Materials Act, som just nu behandlas i EU-parlamentet. Här presenteras delar av rapporten:

Gruvindustrin och metall/batteri industrin har genomfört ca 1000 möten med beslutsfattare på hög nivå inom EU-kommissionen och EU-parlamentet (det blir ca 2 möten per vecka!) och arrangerat otaliga evenemang, samt spenderat 21 miljoner euro, årligen, sedan december 2014 på sin lobbyverksamhet/påverkansarbete.

Industrin har drivit igenom krav från sin önskelista, punkt för punkt och Kommissionens nya lagförslag har gått industrin till mötes, så till den grad att miljö och hälsohänsyn i stort sett helt saknas.

Lobbyisterna har baserat sitt arbete på en undersökning av metallbehovet inom EU som är framtagen av industrin själv och som inte innehåller några krav på minskning av efterfrågan eller hushållning med resurser, trots att de har medgivit att detta skulle göra stor skillnad i hur stor omfattningen av gruvdrift inom EU som behövs.

STRATEGISKA PROJEKT FÅR UNDANTAG FRÅN EU:s EGEN MILJÖLAGSTIFTNING OCH SNABBARE TILLSTÅNDSPROCESS

Att strategiska projekt ska anses vara ett allt överskuggande allmänintresse, har varit ett återkommenade krav från industrin i deras påverkansarbete mot EU-kommissionens arbete med den nya lagtexten. Industrin har lyckats med detta och kravet återfinns nu i lagtexten. Företag kan, om förslaget går igenom, ansöka om att komma med på en lista över strategiska projekt och på det viset få undantag från miljölagstiftningen.

” Strategiska projekt som beräknas kunna ha en skadlig påverkan på miljön, kan ändå få tillstånd”

Detta är ett mycket stort hot mot sötvattenresurser, miljö och människors och djurs hälsa.

GRUVINDUSTRIN VILL HA UNDANTAGSREGLER ÄVEN FRÅN GÄLLANDE FÖRETAGSREGLER

Frivillig industricertifiering har varit ett återkommande krav från industrins lobbyister. Detta har Kommissionen tillmötesgått och inkluderat i lagtexten, vilket innebär att industriföretagen får reglera sig själva istället för att rätta sig efter de juridiskt bindande reglerna för företagsreglering och certifiering (legally binding due diligence).

ÄR EUROPAS KONSUMTION AV METALLER HÅLLBAR?

Europas krav på råmaterial är inte hållbart – EU utgör 6% av jordens befolkning men vi konsumerar 25-30 % av alla metaller som produceras globalt -ett materiellt fotavtryck som är mer än dubbelt så stort som det som räknas som hållbart.

UPPFYLLER GRUVBOLAGEN SITT MILJÖ- OCH ARBETSFÖRHÅLLANDE ANSVAR IDAG?

Index för Ansvarsfull gruvverksamhet har i sin undersökning av gruvbolag funnit att även de gruvbolag som bäst uppfyller kraven, inklusive de bolag som är verksamma inom EU, kommer avsevärt till korta när det gäller att uppfylla kraven på miljöansvar, arbetsförhållanden och samhällets välbefinnande, med sina frivilliga företagsåtaganden som väldigt ofta resulterar i mycket små och otillräckliga framsteg i praktiken på de platser där de verkar.

YTTERLIGARE KRAV FRÅN GRUVINDUSTRIN SOM ÅTERFINNS I DET NYA LAGFÖRSLAGET ÄR:

Lättnader från regler som styr användning av kemikalier

Lagstadgade regler för insatser för att ”underlätta lokalsamhällets acceptans av gruvprojekt” (i rapportens framgår även att gruvbolag önskat att man ska kriminalisera gruvmotstånd)

Förslag till finansiering av s k kritiska projekt via skattemedel (genom inrättande av en särskild fond inom EU) , samt skattelättnader för gruvbolag.

Vidare önskar gruvindustrin ett större inflytande över tillståndsprocessen och ett mindre inflytande ifrån samhället. Man önskar även att begränsa transparens och hävdar att man måste skydda aspekter som rör företagshemligheter.

Gruvindustrin vill inte utsättas för mer reglering, istället vill man se förenklade tillståndsprocesser och ett nedbantat regelverk. EU-kommissionen skriver i sitt lagförslag att miljötillståndsprocessen för strategiska gruvprojekt ska vara enkel och inte överdrivet betungande (här menar man att miljökonsekvensbedömningar ska ”effektiviseras och

buntas ihop – bantas ner?) **och dessutom ska vara frivilliga för bolagen, undantaget de större bolagen.**

Gruvindustrin vill inte ha några fredade zoner för gruvor. Man anser att gruvdrift kan placeras absolut var som helst.

Gruvindustrin vill vidmakthålla nykoloniserande maktrelationer. Flera lobbyister påtalade vikten av att säkra EU:s tillgång på kritiska råmaterial ifrån det globala syd. Man önskar assistans från EU:s institutioner med att säkra tillträde till råvarutillgångar från t ex afrikanska länder som är rika på naturtillgångar.

”Eramet insisterade: “ We need to secure mining deposits overseas”, emphasizing the importance of “controlling and operating these upstream businesses”

Gruvindustrin vill att gruvnäring ska omfattas av EUs Taxonomi-ett regelverk som hjälper till att klassificera miljömässigt hållbara ekonomiska investeringar.

I EU taxonomins riktlinjer definieras vad som är en miljömässigt hållbar ekonomisk investering med hjälp av ett gemensamt klassificeringssystem. För att en **verksamhet ska klassificeras som miljömässigt hållbar** behöver den väsentligt bidra till minst ett av EU taxonomins sex miljömål, inte orsaka skada för något av målen och leva upp till vissa sociala minimumskyddsåtgärder. EU taxonomins sex miljömål:

1. Begränsning av klimatförändringar
2. Anpassning till klimatförändringar
3. Hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser
4. Övergång till cirkulär ekonomi
5. Förebyggande och begränsning av föroreningar
6. Skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem

I den här kontexten och med tanke på det stora inflytande som industrin har haft i processen med att färdigställa förslaget till EU:s Critical Raw Materials Act, presenterar Jordens Vänner Europa i slutet av sin rapport rekommendationer och förslag på hur lagförslaget kan förbättras och vad EU-kommissionen och EU-parlamentet nu måste ta hänsyn till för att EU ska kunna bli uthålligt, hållbart på riktigt och rättvist.

Rekommendationerna syftar till att främja mänskliga rättigheter och skyddet för miljön i EU och övriga världen.

Ni finner kontaktuppgifter till Jordens Vänner Europas representanter i den bifogade rapporten.

Sammanfattningsvis:

Carina Gustafsson, Urberggruppen Grenna-Norra Kärr:

-Enligt rapporten har EU-kommissionen i mycket stor omfattning tillmötesgått gruvindustrins krav vid upprättande av det nya lagförslaget EU Critical Raw Materials Act, efter ett omfattande påverkansarbete av europeisk och svensk gruvindustri.

Går lagförslaget igenom EU-parlamentet och Europeiska rådet, börjar lagen gälla direkt i EU:s medlemsländer. Lagförslaget är satt på snabbspår i parlamentet och förväntas vara färdigbehandlat och klar för omröstning vid årsskiftet.

Den nya lagen innebär ett stort hot mot sötvattenresurser, klimatet, miljön och människors och djurs hälsa och riskerar att helt sätta skyddet för miljön ur spel. Den röjer i stort sett undan alla hinder för gruvetableringar i Sverige och EU.

Kraven från gruvindustrin är minst sagt orimliga och rent farliga. Vi riskerar katastrofala följder ifall detta lagförslag blir verklighet.

Det kan knappast råda något tvivel längre om gruvindustrins så kallade omsorg om miljön, när man till och med krävt att utredningar som visar hur miljön och vattnet skulle kunna påverkas av gruvverksamhet (miljökonsekvensbeskrivningar) i stort sett inte ska behövas längre, eller även om de genomförs; inte har någon betydelse när bolagen vill bryta och utvinna så kallade kritiska metaller.

Detta gör att vi hamnar i ett läge då, även om gruvbolagen genomför miljökonsekvens beskrivningar, i vetskap om att de kan få tillstånd även om utredningen visar att gruvverksamheten riskerar att orsaka negativ påverkan på omgivningarna, inte kan lita på att miljökonsekvens beskrivningarna blir så grundliga och omfattande som krävs för att kunna avgöra verksamhetens konsekvenser.

Det framgår ju även att gruvindustrins företrädare vill ha hjälp av EU:s institutioner att säkra metalltillgången ifrån s k utvecklingsländer – alltså utanför EU. Man har länge använt begreppet att EU själva ska producera sina råvaror i Europa, men hur kan den retoriken bli trovärdig när man samtidigt vill fortsätta att utnyttja de s k utvecklingsländernas naturresurser?

Carina Gustafsson, för Urberggruppen Grenna-Norra Kärr

